

KAFİYE SUAL VE CEVAPLARI

1-Bir ilme başlarken bilinmesi gereken 7 husus, kafiye nedir?

1- Besmele 2-Hamdele- 3-Salvele- 4-İsmi kitab: Kafiye 5-Fenni kitab: Nahiv
6- Tebyini ğaraz.(Gayesini beyan): الْأَخْتِرَازُ عَنِ الْخَطَا فِي الْأَعْرَابِ وَ الْبِنَاءِ
Manası: Mu'reblik ve mebnilikte hatadan kaçınmaktır. 7-Tadadi fusul (İsim, fiil, harf)

2- Kafiye kitabı hangi ilimden bahseder, tarifi nedir, ne kelime olur musannıfı kimdir?

İlmi Nahiv'den bahseder. **Tarifi:** وَ الْبِنَاءِ مِنْ حَيْثُ الْأَعْرَابِ وَ الْبِنَاءِ
Manası: Mu'reblik ve mebnilik haysiyetinden Arabî kelimelerin halleri kendisi ile bilinen ilimdir.
Mevzuu: الْكَلِمَةُ الْعَرَبِيَّةُ الْوَاقِعَةُ فِي الْكَلَامِ Kelamda vâki olan (bulunan) kelimelerdir.
Musannıfı: İbni Hacıp hz. leridir. Kafiye, sülasi mücerredin ikinci babından ismi fail müfred müzekkerdir. Ahirindeki tai nakliye olup, müennes tası değildir.

3- Kelimenin kısımları, kelamın tarifi nedir? Sayfa:2

Kelime kendi nefsinde bir mana üzere delalet eder veya etmez. Kendi nefsinde bir manaya delalet etmeyen **harftir**. Kendi nefsinde bir manaya delalet eden kelime; ya üç zamandan biri üzere yakın olur veya olmaz. Üç zamandan birine yakın olan **fiildir**. Yakın olmayan ise **isimdir**.

Kelam: **مَا تَضْمَنُ كَلِمَتَيْنِ بِالْإِسْنَادِ** **Manası:** İsnat sebebi ile iki kelimenin tazammunudur.

4- İsim ve Mureb nedir? Mu'rebin hükmü nedir? S:3

İsim: **مَا دَلَّ عَلَى مَعْنَى فِي نَفْسِهِ غَيْرَ مَقْتَرِنٍ بِأَحَدِ الْأَزْمَنَةِ الثَّلَاثَةِ** **Manası:** Üç zamandan birine yakın olmaksızın kendi nefsinde bir mana üzerine delalet eden lafızdır.

İki kısımdır. Mureb olur, mebni olur. Mureb: **الْمُرْكَبُ الَّذِي لَمْ يُشَبَّهِ مَبْنَى الْأَصْلِ** **Manası:** Mebniyi asla benzemeyen mürekkep isimdir. Hükmü: Amillerin amelde ihtilafı sebebi ile lafzan veya takdiran ahirinin değişmesidir.

5- İrap ve amilin tarifleri nelerdir? S:3,4

İrab: **مَا اخْتَلَفَ آخِرُهُ بِه لِئِدَلَّ عَلَى الْمَعْنَى الْمُعْتَوَرَةِ عَلَيْهِ** **Manası:** Kendi üzerine gelici manalar üzerine delalet etsin için murabın ahiri kendisi ile değişendir. İrabın neveleri üçtür: rafi, nasb ve cer.

Amil: **مَا بِه يَنْقَوُّ الْمَعْنَى الْمَقْتَضَى لِلْأَعْرَابِ** İrabı iktiza edici mana kendi sebebi ile hasıl olandır.

6- Murebin nevelerinin irabı nasıldır? S:4,5

Müfred munsarîf ve Cemi mükesser munsarîfın haleti rafı zamme, nasbı fetha cerri kesra ileidir. **زيد- كُتِبَ**

Cemi müennes salimlerin haleti rafı zamme, nasbı ve cerri kesra ileidir. **مسلمات**

Ğayrı Munsarîfların haleti rafı zamme, nasbı ve cerri fetha ileidir. **أحمدُ**

Mütekellim yasının gayrisına muzaf olan esmai sitte mutellanın haleti rafı vav, nasbı elif cerri ya ileidir.

أبوه، أخوه، حموها، هانوه، فوه، ذو مال

Tesniyelerin, **إثنان** kelimesinin ve zamire muzaf olan **كَلَا** kelimesinin haleti rafı elif, nasbı ve cerri ya ileidir. **مسلمان**

Cemi müzekker salimlerin, **ألو، عشرون،** ve kardeşlerinin haleti rafı vav, nasb ve cerri ya ileidir. **مسلمون**

7- İrabı takdiri ve lafzi nerelerde olur? S:5

Tagdiri iki yerde olur. İrabın özülendiği yerde **عصاً** gibi. İrabın lafızda zuhurunun, lisana ağır geldiği yerde olur. Raf ve cer halinde **قاضٍ** gibi. İrabı lafzi bunun maadasında (ğayrisında) olur.

8- Ğayrı Munsarîf'ın tarifi, illetleri ve hükmü nedir? S: 5,6

Manası: Kendisinde 9 illetten iki illet ya da iki illet makamına kaim bir illet bulunan isimdir.

İlletleri: عدل, وصف, تأنيث, معرفه, عجمة, جمع, تركيب, الف نون زائدتين, وزن فعل

İki illet makamına kaim olanlar جمع ve الفالتأنيث dir. Ğayrı munsarîfın hükmü: Kesre ile olan cerri ve tenvini kabul etmemek

9- عدل nedir? Kaç kısımdır? S:6

Manası: Hakikaten ya da hükmen asli sığasından çıkmasıdır. İki kısımdır.

Adl-i Tahkîkî: Eğer kelime, hakiki bir ma'dülü anh'dan (asıldan) çıkarsa adl-i tahkîkî olur. أُخْرُ kelimesinde olduğu gibi.

Adl-i Takdiri: Eğer kelime, takdiri bir ma'dulün anh'dan çıkarsa adl-i takdiri olur. عَمْرُ kelimesinde olduğu gibi.

10- Vasfın Ğayrı munsarîf olabilmesinin şartları nelerdir? S:7

Vasfın şartı, Vasfiyyetin ârizî (geçici) olmayıp, aslından (ilk vaz edildiğinde sıfat olarak vaz edilmesi) olmasıdır.

أربع kelimesinde aslında vazfiyyet olmayıp sadece bu cümlede olduğundan Ğayrı munsarîf değildir. Vasfiyyet üzere ismiyyetin galip gelmesi (yani sıfat için vaz olunan kelimenin vasfiyyetinin terk edilip isim olarak kullanılması) o kelimenin vasfiyyetine zarar vermez. اسود، ارقم، ادهم، kelimeleri her ne kadar bir şeye alem olsalar da asıllarında vasfiyyet olduğu için Ğayrı munsarîftır.

11- Ta ile olan te'nisi lafzînin ve te'nisi manevinin Ğayrı munsarîflık şartı nedir? S:7

Ta ile müennes olan bir kelimenin Ğayrı munsarîf olabilmesinin şartı alem olmaktır. فاطمة

Te'nisi manevinin Ğayrı munsarîflığa tesirinin cevaz şartı: alemiyyet هُنْدٌ gibi , vücut şartı ise üç harf üzerine zaid olmak, ortası harekeli olmak veya ucme (yani âcemi, arabçaya başka bir lisandan girmiş bir kelime) olmaktır. ذئب - سقر

12- Marife ve ucmenin Ğayrı munsarîf olabilme şartları nelerdir? S:8

Marife'nin şartı alem olmaktır. Ucme'nin şartları ikidir.

1- Âcemiyyette (yani arabçaya hangi lisandan gelmişse orada) alem (isim) olacak

2- Ortası harekeli veya üç üzerine zaid olacak. Bu sebepten dolayı شتر Diyarbakır da bir kalenin ismi olduğu için bir alemiyyet, bir de ucme olup ortası harekeli olduğu için iki illetle Ğayrı munsarîftır. ابراهيم kelimesi hem alem olup, hem de ucme olup üç üzerine zaid olduğu için iki illetle Ğayrı munsarîftır. Bu kelimelerin Ğayrı munsarîflığı vacipdir.

13- Cemnin şartı nedir, sığa-i müntehel cümü nedir? S:8

Cem'nin şartı: سِغَا' siz sığa-i müntehel cümü olmaktır. Çünkü (هاء) ile beraber olduğunda كَرَاهِيَةٌ gibi müfred vezinlere benzemiş olur ki, cemiliği zayıflamış olur. Bu sebepten dolayı فَرَاذَةٌ kelimesi her ne kadar sığa-i müntehel cümü olsa da ahirinde üzerine (هاء) diye durulan ة olduğu için munsarîftır.

Sığai müntehel cümü: Evveli meftuh, üçüncü harfi elif, eliften sonra iki harf varsa ikisi de harekeli, üç harf varsa ortanca harfi sakın olan cemilerdir. مصابيح ، مساجد ، gibi.

14- Terkibin şartları nelerdir? S:9

Şartı; alem olmaktır. بعلبك gibi.

Terkibi izafi غلام عمرِ , terkibi isnadi نصر زيدٌ , terkibi savti سيبويه , terkibi ta'dadi خمسٌ عشرٌ olmamaktır.

15- Elif nun zaideteynin şartları nelerdir? S:9

Eğer isimde olursa şartı alem olmaktır. **عمران** gibi.

Eğer sıfat da olursa şartı **فَعْلَانَةٌ** diye müennesi olmamasıdır. Mesela **عُرْيَانٌ** isimli sıfatın **عُرْيَانَةٌ** vezinde müennesi olduğundan gayrı munsarîf olmaz.

Bir görüşe göre de sıfat olan elin nun zaidin gayrı munsarîf olabilmesi için **فَعْلَى** diye müennesi olacak.

رحمن kelimesi, Cenab-ı Hakkın sıfatlarından olup, ona mahsus olduğu için müzekkeri ve müennesi yoktur. Dolayısı ile **فَعْلَانَةٌ** diye müennesi olmadığı için gayrı munsarîf (1. görüşe göre), **فَعْلَى** vezinde müennesi olmadığı içinde munsarîfdir (2. Görüşe göre)denilerek ihtilaf olunmuştur

سكران : Kelimesi **سَكْرَانَةٌ** diye müennesi olmayıp **سَكْرَى** diye müennesi olduğu için bil ittifak gayrı munsarîfdir.

16- Vezni fiil'in gayrı munsarîf olmasının şartları nelerdir? S:10

İsmin, ya fiile mahsus bir vezinde olmasıdır. Yani o ismin önceden fiil olup birisine isim verilerek alem olmasıdır. **شَمَّرَ و** **ضَرِبَ** gibi. Veya fiil vezinde olan ismin ahirinde **تا** olmayan ve evvelinde **اتين** harflerinden bir harf bulunmasıdır.

احمر kelimesi, evvelinde **اتين** harflerinden elif olduğu için gayrı munsarîftir.

يَعْمَلَةٌ ismi ise her ne kadar evvelinde **اتين** harflerinden **ى** olsa da ahirende **ة** olduğu için gayrı munsarîf değildir.

17- Alamiyyetin illetlere tesiri nasıldır? S:10

Alemiyet; şart olduğu halde müessir olanlar: Tenis, ucme, terki ve elifi nunu zaide isimde olduğu zaman.

Şart olmadığı halde müessir olanlar: Adil ve vezni fiil. Müessir olmadığı yerler: Vasıf ve cemi

18- **احمر** kelimesi gibi aslında vasıf, şu anda alem olan kelimelerden alemiyet alınır mı ne olur? S:11

Kendisinde, müessir olduğu halde alemiyet bulunan gayrı munsarîf isim nekre kılınırsa munsarîf olur. Çünkü alemiyet, ancak kendisinde şart olduğu illetler ile bir kelime de bulunur. Bu kelime de nekre kılınıp alemiyet gidince, kelime ya bir illet ile veya hiç illetsiz kalarak munsarîf olur.

Ancak **احمر** kelimesi gibi aslında vasıf, şu anda alem olan kelimelerde İmam-ı Sibeveyh, asıl vasfiyyetine itibar ederek bir vasıf bir de vezni fiil olup iki illet ile gayrı munsarîftir der. İmam-ı Ahfeş ise giden geriye gelmez deyip asıl vasfiyyetine itibar etmeyerek sadece vezni fiil kalır ki kelime bir illet ile munsarîf olur. Tercih edilen görüşte budur.

19 - Gayrı munsarîf isim ne zaman kesre ile olan cerri kabul eder? S:11

1-Gayrı munsarîf olan kelime üzere lamı tarif dâhil olduğu zaman. **مررت بالاحمر** gibi.

2- İzafeyle yani gayrı munsarîf olan kelime muzaf olduğu zaman kesre ile olan cerri kabul eder. **مررت بأحمركم**

20 – Merfuât ve failin tarifini nedir, Failiyet alametleri nelerdir? S:11

Merfuât: **هو ما شتمل على علم الفاعلية** Manası: Failiyet alameti üzerine iştilal edendir.

Failiyet alametleri, zamme, vav, eliftir

Fail: **هو ما أسند اليه الفعل أو شبهه و قدّم عليه على جهة قيامه به.** Manası: Fiil ya da şibih fiil kendisi üzerine tegaddüm edip, kendisiyle kaim olmasına binaen fiil ya da şibih fiil kendisine isnad olunan isimdir. Failde asıl olan failini takip etmesidir.

21- **طَرَبَ غُلْمَهُ ذَيْدٌ** misalinde fail fili takip etmediği halde bu misal nasıl caiz olmuştur? S:11

طَرَبَ غُلْمَهُ ذَيْدٌ misalinde her ne kadar zeyd olan fail muahhar olarak gelse de asıl yeri fiilden sonra gelmek olduğu için, bunun takdiri **طَرَبَ ذَيْدٌ غُلْمَهُ** dür. Dolayısıyla her ne kadar lafzan olsa da rütbeten izmarı gablezzikir yoktur. Çünkü bir cümlede lafzan ve rütbeten izmarı gablezzikir olduğu zaman o misal caiz olmaz. Ancak sadece lafzan ya da rütbeten izmarı gablezzikir olursa caizdir.

22- Failin meful üzerine takdiminin vacip olduğu yerler nerelerdir? S:12

- 1-Failin failliğine, mefulun mefullüğüne delalet eden i'rab yok olup olup, karine de bulunmadığı zaman, Karışıklık lazım gelmesin için. Misali: ضرب موسى عيسى
- 2- Fail fiile bitişik zamir olduğu zaman (İttisal infisale zıt olduğu için) Misali: ضربت زيدا
- 3-Meful "الا" dan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için) Misali: ما ضرب زيد الا عمرا
- 4-Meful "الا" manasına olandan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için) Misali: انما ضرب زيد عمروا

23- Failin te'hirinin (mefulun fail üzerine takdiminin) vacip olduğu yerler nerelerdir? S:12

- 1-Faile meful zamiri bitiştiği zaman (Lafzan ve rütbeten izmar kable zikir lazım gelmesin için) ضرب زيد غلامه gibi
- 2-Fail "الا" dan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için) ما ضرب عمرا الا زيد gibi
- 3- Fail "الا" manasına olandan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için) انما ضرب عمروا زيد gibi
- 4-Fail fiile bitişik zamir olmayıp, meful fiile bitişik zamir olduğu zaman (İttisal infisale zıt olduğu için): ضربك زيد gibi

24- Failin fiilinin hazfi kaç şekilde olur? S:12

- Karine kaim olduğu vakit fiil, cevazen ve vücuben hazif olunur. Cevazen hazfide iki kısımdır.
- 1-Muhakkak sual karinesi ile olur. (من قام) (زيد) demek gibi.
 - 2-Mukadder sual karinesi ile olur. (لبيك يزيد ضارحاً لخصومة) şiirinde olduğu gibi.
- Vücuben hazfi ise: ان احد من المشركين استجارك gibi; fiilin önce hazf edildiği sonra haziften doğan belirsizliği kaldırmak için açıklandığı yerde olur. Bu ayette zatı hazfe karine: (ان)'i şartıyenin isim üzerine dâhil olmasıdır. Tayini mahzufe karine: ان استجارك احد من المشركين استجارك dir.

25- Tenazu nedir, kaç yerde olur? S:13

- İki fiilin kendilerinden sonra gelen ismi zahirde amel etme hususundaki ihtilaflardır. Üç yerde olur.
- 1-Failde اكرمنى وضربت زيدا gibi. 2-Mefulde اكرمنى وضربت زيدا gibi. 3-Hem Failde hem de Mefulde olur. اكرمنى وضربت زيدا gibi. Basralılar ikinci fiili, küfeliler birinci fiili amel ettirdiler.
- Eğer ikincisi amel ettirilirse fail birincisinde zamir olarak getirilir. مefulun hazfi caiz ise meful hazfedilir değilse birincisinde açık olarak getirilir. حسبتى منطلقاً و حسبت زيدا منطلقاً Birincisini amel ettirsen ikincisinde faili, muhtar görüşe göre de mefulü zamir kılarırsın.

26- Naibi failin tarifi ve şartı nedir, hangi mefuller naibi fail olmaz? S:14

Naibi Fail: كل مفعول حذف فاعله و اقيم هو مقامه **Manası:** Faili hazf olunup, mefulu fail makamına geçen her bir mefuldur.

Naibi fail olmaya mefuller arasında mefulu bih varsa mefulu bih daha layıktır. O yoksa naibi fail olma hususunda hepsi müsavidir. Şartı: Fiilin meçhul sığa üzerine olmasıdır. Mazı de: فَعِلْ Muzarı de: يُفَعِّلْ

Naibi fail olmayan mefuller.

- 1- علمت babının ikinci mefulu. 2- اعلمت babının üçüncü mefulu. 3- لمعلمت mefulu leh'de naibi fail olmaz 4- علمت mefulu meah

27- Mübteda nedir? Misalleri nelerdir? Mübteda da ne zaman iki emir caiz olur? S: 15

هو الاسم المجرد عن العوامل اللفظية مسندا اليه او الصفة الواقعة بعد حرف النفي و الف الإستفهام رافعة لظاهر

Mübteda; Müsnedü ileyh olduğu halde lafzi amillerden soyulmuş isim ya da;

Zahirdeki ismini raf edici olduğu halde istifham elifinden ya da nefi harfinden sonra vaki olan sıfatı sarfiyyedir.

Misalleri: زيد قام, ما قام الزيدان, اقام الزيدان Sıfat vaki olan mübteda, müfret isme mutabakat ederse iki emir caiz olur.

Yani hem mübteda hem de mukaddem haber olmak. Mesela اقام زيد

28- Haber nedir? Mübteda ve haberde amil nedir? S:16

Haber: المذكورة المذكرة هو المجرّد المسند به المغاير للصفة المذكورة **Manası:** Mezkür (harfi nefi ya da elifi istifhamdan sonra) sifata zıt olan ve müsnedü bih olan mücerred isimdir. Mübteda ve haber de amil, amili manevidir. Mübteda asıl olan tagdim etmektir.

29- Mübteda nekre olur mu, tahsis vecihleri nelerdir? S: 16

Her ne kadar mübteda da asıl olan marife olmak olsa da, tahsis vecihlerinden biri ile hususileştiği zaman nekrelerde mübteda olur. Tahsis vecihleri altıdır.

- 1- Sıfat ile hususileşir. **و لَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ**
- 2- Mütakellimin ilmiyle hususileşir. **ارِجُلٌ فِي الدَّارِ امِ امْرَأَةٌ**
- 3- Mübteda nefiden sonra vakî olduğu zaman **ما احد خیر منك**
- 4- Failin hususileştiği şey ile hususileşir. **شَرُّ أَهْرَ ذَانَابٍ**
- 5- Mütakellime nisbetle Mesela **(اصلى سلامى عليك)**
- 6- Zarf olan haberin, mübteda üzerine takdimi ile hususileşir. Mesela: **فى الدار رجلٌ**

30- Mübtedanın takdiminin vacib olduğu yerler nerelerdir? Sebepleri nelerdir? S:17

- 1- Mübteda kendisi için sadrı kelimeler olan şeyi tazammun ettiği zaman. Sadaretini muhafaza için **من ابوك**
- 2- Mübteda ve haber her ikisi de marife olduğu zaman. Karışıklığı defî için. **زيد المنطلق**
- 3- Mübteda ve haber asıl tahsiste müsavi olduğu zaman. Karışıklığı defî için **افضل منى افضل منك**
- 4- Haberi, fiil olursa. Mübteda, fiili müfred olduğu zaman faile, fiili tesniye ve cemi olduğunda failden bedele karışmasın için **زيد قام**

31- Haberin mübteda üzerine takdiminin vacib olduğu yerler nerelerdir? S:17

- 1- Haber kendisi için sadrı kelimeler olan şeyi tazammun ettiği zaman. Sadaretini muhafaza için **زين زيد**
- 2- Haber mübtedanın mübtedalığını sahih kılıcı olduğu zaman. Nekre olan mübtedayı tahsis için. **فى الدار رجل**
- 3- Mübteda haberin müteallığı için zamir olursa. Lafzen ve manen izmarkablezzikir meydana gelmesin için **على التمرة مثلها زيدا**
- 4- Haber **ان** den haber vaki olursa. **ان**'yi meksuraya karışmasın için. **عندى انك قائم**

32- Habere fanın duhulünün sahih olduğu yerler nedir? S:18

Mübteda şart manasını tazammun ederse sahih olur ki şart manasını tazammun etmesi ise;

- 1- Mübteda fiil ile sıralanmış ismi mevsul olursa **الذى ياعتي فله درهم**
- 2- Mübteda zarf ile sıralanmış ismi mevsul olursa **الذ فى دار فله درهم**
- 3- Mübteda fiil ile sıralanmış olan ismi mevsulle sıfatlanmış olursa **الرجال الذى ياعتي فله درهم**
- 4- Mübteda zarf ile sıralanmış olan ismi mevsulle sıfatlanmış olursa **الرجال الذ فندار فله درهم**
- 5- Mübteda fiil ile sıfatlanmış bir nekre olursa **رجل ياعتي فله درهم**
- 6- Zarf ile sıfatlanmış nekre olursa **رجل فى الدار فله درهم**

33- Mensubat ve mefulu mutlağın tarifi nedir, m. mutlağın fiili kaç şekilde hazf olunur? S:20

Mensubat: علم المفعولية هو ما اشتمل على علم المفعولية **Manası:** Mefuliyet alameti üzerine şamil olan isimdir.

Mefulu mutlak: وهو اسم ما فعله فاعل فعل مذكور بمعناه **Manası:** Mefulu mutlak manasına olan mezkür filin failinin işlemiş olduğu şeyin ismidir.

Mefulu mutlakın fiili, cevazen ve vücuben hazf olunur. Vücuben hazfi; semaî olur, kıyası olur. Mefulu mutlakın amilinin vücuben ve semaen hazif olunduğu yerler yedidir. Bunlar: **سقىا، رعىا، خيبتا، جدعا، حمدا، شكرا، عجباً**

34- Mefulu mutlağın filinin vücuben kıyasen hazf edildiği yerler nelerdir? S:21,22

1. Mef'ulu Mutlağın kendisinden haber olmayan isim üzerine dâhil olan nefi den veya nefi manasından sonra müsbet veya mükerrer olarak vaki olduğu yerde. ما انت الا سيرا ای تسير سيرا nefiyden sonra gelene misaldir.
2. Evvel geçen cümlelerin manasının gayesini açıklamak için vaki olan mef'ulu mutlak. اما تمنون منا بعد الشدّ واما يفدون فدَاءً gibi ibarenin aslı فشدوا الوثاق فاما منا بعد واما فدَاءً
3. Azalarla yapılan bir iş olduğu halde kendisine bir şey benzetilsin diye mef'ulu mutlağın manasında olan bir isme ve o ismin sahibine şamil olan bir cümleden sonra vaki olan mefulü mutlak. يَصوت مررت بزید فاذا له صوتٌ صوتٌ حمارٍ ibarenin takdiri صوتٌ حمارٍ şeklindedir.
4. Başkasına ihtimali olmayan bir cümlelerin manası olarak vaki olan mefulü mutlak. اعترفتُ اعترافاً له عليّ الف درهمٍ اعترافاً şeklindedir.
5. Başkasına ihtimali olan bir cümlelerin manası olarak vaki olan mefulü mutlak. حقا حقا زيد قاعم حقا şeklindedir.
6. Tesniye olarak vaki olan mefulü mutlak. اَلْبُّ لَكَ الْبَابِينَ ve اُسْعِدْكَ اِسْعَادًا بَعْدَ اِسْعَادٍ gibi. Takdirleri سَعِيدٌ - سَعِيدٌ

35- Mefulu bih nedir, fili kaç şekilde hazf olunur? S:22

هو ما وقع عليه فعلُ الفاعل Manası: Failin fili kendi üzerinde vaki olandır.

İki şekilde hazif olunur. Cevazen olur. Vücuben olur.

Cevazen hazfine misal: من اضرب زيدا demek gibi.

Vübuben hazfi ise dört yerdedir. 1- Semaî 2- Münadâ 3- İzmar ala şeridatitfeşir 4- Tahzir

36- Münada nedir, nida harfleri nelerdir, ve münadanın irabı nasıldır? S:23

Münada: وهو المطلوبُ اِقْبَالُهُ بحرفٍ نائبٍ مَنْابٍ اَدْعُو لفظاً او تقدیراً Nida harfleri: همزة ای, هيا, ایا, یا dir.

İrabı: 1. Müfret maarife olan münada alama yürfeu bih (raf olduğu şey üzere) mebnidir.

يا زيدون - يا زيدان - يا زيدون gibi.

2. Kendisine Lam-ı İstiğase bitişen münada mecrurdur. يا لزيد gibi. Yardım talep etmek manasındadır.

3. Kendisine Elif-i İstiğase bitişen münada fetha üzere mebnidir. يا زيدا gibi 'he' harfi vakıf için eklenmiştir.

4. Bunların dışında ise mensuptur. (mebni değil) يا طالعا جبلا - يا رجلاً - يا عبدالله - يا رجلاً gibi.

37- Münada da terhim nedir, hükmü nasıldır? S:25

Terhim: وهو خُذْفٌ في اخر المنادا تخفيفاً Hafiflik için münadanın ahirini hazfetmektir.

Hükmü Münada da caizdir. Münadanın gayrisinde zarureti şiidirten dolayı caizdir. Üç şartı vardır.

1-Münada; Muzaf, Müsteğase, Mendüp ve Cümle olmayacak. 2-Üç harf üzerine zaid olan Alem olacak.

3- Ta-i Te'nis li olacak. Misaller. يا حارثُ - يا ثمودُ ای ثمودُ gibi.

38- İzmar ala şeridatit tefsir ve misalleri nedir? S:27

وهو كل اسمٍ بعده فعلٌ او شبههُ مُشْتَعَلٌ عنه بضميره او مُتَعَلِّقٌ لُو سُلْطَ عَلَيْهِ هو او مناسبه لِنَصْبِهِ

Manası: Kendisinden sonra kendisine raci zamirde ya da muteallakta amel etmesi sebebi ile, kendisinde amel etmekten alıkoyan fiil ya da şibih fiil olan her bir isim ki; o isim üzerine fiil ya da şibih fiil veya münasini getirilmiş olsa elbette o ismi nasp eder. Misalleri: (ضربت) * زيدا ضربته (ضربت) * زيدا ضربت غلامه (أهنت) * زيدا مررت به (جاوزت) * زيدا ضربته (ضربت)

39- Tahzirin tarifi ve misali nedir? S:30

Tahzir: وهو معمولٌ بتقديرٍ اتَّقِ تحذيراً مما بعده او ذُكِرَ المُحَدَّرُ منه مُكْرَراً Muhazzerun minh mükerrer olduğu halde zikrolunan veya mabadindeki isimden kaçındırılmak için ittegi fiilinin takdiri ile mamül olandır.

Misali: اياك ان تحذف, الطريق الطريق, اياك والاسد

47- Mecrurat ve muzafu ileyhın tarifi nedir, izafet kaç kısma ayrılır? S:42

Mecrurat: هو ما اشتمل على عَلم المضاف اليه Muzafu ileyh alamenti üzere iştimal eden isimdir.

Muzafu ileyh: كل اسمٍ نُسِبَ اليه شئٌ بواسطة حرف الجرِّ لفضاً او تقدراً Muzafun ya da tagdiran olduğu halde harfi cer vasıtası ile bir şey kendisine nisbet olunan isimdir.

İzafet iki kısımdır. 1-İzafeti lafziyye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 2-İzafeti maneviye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 3-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 4-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 5-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 6-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 7-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 8-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 9-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 10-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 11-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 12-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 13-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 14-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 15-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 16-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 17-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 18-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 19-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 20-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 21-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 22-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 23-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 24-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 25-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 26-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 27-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 28-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 29-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 30-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 31-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 32-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 33-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 34-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 35-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 36-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 37-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 38-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 39-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 40-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 41-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 42-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 43-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 44-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 45-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 46-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 47-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 48-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 49-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 50-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 51-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 52-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 53-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 54-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 55-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 56-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 57-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 58-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 59-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 60-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 61-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 62-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 63-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 64-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 65-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 66-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 67-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 68-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 69-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 70-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 71-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 72-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 73-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 74-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 75-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 76-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 77-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 78-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 79-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 80-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 81-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 82-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 83-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 84-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 85-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 86-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 87-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 88-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 89-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 90-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 91-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 92-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 93-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 94-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 95-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 96-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 97-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 98-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 99-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır. 100-İzafeti mevsufiye olur معمولها الى Muzafın mamülüne muzaf sıfat olmasıdır.

48- İzafeti maneviye kaç manaya gelir, izafeti lafziye ve maneviye ne ifade eder? S: 42, 43

İzafeti maneviye üç manaya gelir.1- “Lam” manasına gelir. غلام زيد aslında غلام زيد demektir.

2 “Min”manasına gelir. خاتم من فضة aslında خاتم فضة demektir.3-“Fi” manasına gelir. ضرب اليوم aslında ضرب واقع في demektir. İzafeti lafziyye, lafızda sadece hafiflik ifade eder. İzafeti maneviyye ise: Eğer muzafun ileyh marife ise marifelik, eğer muzafun ileyh nekre ise hususilik, tahsislik ifade eder.

49- Tevabi ve sıfatın tarifi nedir, sıfatın faideleri ve mevsufufla olan alakası nasıldır? S: 46, 47

Tevabi: كل ثانٍ باعراب سابقه من جهة واحدة Bir cihetten olduğu halde sabiginin irabıyla iraplanan her ikincidir.

Sıfat: تابع يدلُّ على معنى في متبوعه مطلقاً Mutlak olarak metbundaki mana üzerine delalet eden tabidir.

Faideleri: Nekrede Hususilik, Marifede İzah, Mücerret Sena veya Zem için kullanılır. Tekit için kullanılır.

Sıfat ya Mevsufun haliyle hallenir bu on yerdedir. Raf, Nasb, Cer, Maarife, Nekre, Müfret, Tensiye, Cemi, Müzekker, Müennesli Yada Mevsufun Müteallıkının haliyle hallenir ki bu da beş yerdedir. Raf, Nasb, Cer, Maarife, Nekrelikte.

50- Atıf nedir ve kaideleri nedir? S: 48

Atıf: تابع مقصودٌ بانسبة مع متبوعه يتوسطُ بينه و بين متبوعه احدُ حروف العشرة Manası: On harften biriyle metbusuyla arasını ortalayan, metbusuyla beraber kasdolunan tabidir.

Merfu muttasıl zamiri üzere bir şey atfolunup arası bir şeyle faslolummazsa önce munfasıl zamiri ile tekidlenir.

مررت بك و بذيد. Mecrur zamiri üzere bir şey atfolunursa car iade olunur. طربتُ انا و ذيدٌ gibi.

51- Tekid nedir, kaç kısımdır? S: 50

Tekid: تابع يقرر امر المتبوع في النسبة او الشمول

Manası: Nisbette ya da şümülde metbunun emrini kararlaştıran tabidir.

İki kısımdır. 1- Te’kidi lafzî olur. Te’kidi lafzî, birinci lafzın tekrarıdır ve bütün lafızlarda cereyan eder. جاني زيد زيد

Te’kidi Manevi olur: Hususi lafızlardır ki, bunlar اجمع, اكنع, ابع, ابصع lafızlarıdır. جاني ذيد نفسه

52- Bedel nedir? Kaç kısımdır? S:52

Bedel: تابع مقصود بما نسب الى المتبوع دونه Metbusu değil de mesbusuna nisbetle kasdolunan tabidir.

Bedel dört kısımdır.

1-Bedeli kül minel kül Bedel ile mübdelünminhin medlülü aynı ise: -جاني زيد اخوك

2- Bedeli ba’z minel kül: Bedel mübdelün minhin bir cüzü ise. -ضربت زيدا رأسه

3- Bedeli iştimal Bedel ile mündelün minhin arasında kül ve cüzün ğayrı bir alaka varsa: -سلب زيد ثوبه

4- Bedeli galat Mübdelün minhin zikri galat, yanlış olduğu takdirdedir: رأيت رجلا بل حمارا